

PRVNÍ STRANA

2

**Oběžník kolegiální podpory v projektu
Školní čtenářské kluby na 2. stupni ZŠ**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

NOVÁ ŠKOLA, o. p. s.

*Každý má právo na plnohodnotné vzdělávání.
Někdo to má ale z různých důvodů těžší...*

Čtenářské kluby

Milí přátelé čtenářských klubů a čtení vůbec,

pevně věřím, že vám od začátku prázdnin prošla rukama nejedna slibná první stránka dlouho odkládané knihy a vzápětí též i ty ostatní. Nenechte se rušit. Léto je časem čtení.

Téma oběžníku, který právě čtete, Klub, místo, kam chodím rád, ráda, je veskrze pozitivní a k letní pohodě - doufejme i čtenářsky - spíše přispěje. A pokud ne, jistě to již znáte...přeskakujte, listujte a...nečtěte.

První strana vám jen může slíbit, že kromě zamyšlení a vyzkoušených nápadů manažerů čtenářských klubů obsahují další (První) strany také názory dětí, podařené čtenářské lekce a jednu výzvu pro všechny kluby, ukrytou samozřejmě někde uprostřed.

Krásné prázdniny, krásné léto, krásné knihy! Velmi upřímně vám přeji a doufám, že nejdéle koncem srpna si každý z vás natěšeně otevře První stranu a začne hledat inspiraci pro místo, kam chodí rád a kam se odpočatý opět těší.

Tereza Nakládalo

A do té doby...

OBSAH ČÍSLA:

strana 5 **Útěcha z literatury aneb povzbuzení z poučení**

Slonovinové věže a kožené klubovky

(překážky a pohodlí klubu v textech Alberta Manguela a Karla Čapka)

strana 7 **Co se děje v projektu?**

Klub, místo kam chodím rád

Soubor zkušeností, postřehů a praktických tipů, jak z klubu udělat
přitažlivé místo (nejen od manažerů klubů, ale i od dětí)

CKP – centra kolegiální podpory

strana 25 **Inspirace z druhé strany**

ohlédnutí za inspiracemi z minulého čísla

Lásko! Lekce, která oslovila různé generace

Knížko! Celoprojektová výzva na motivy lekce Lásko!

Liberecký tip na zábavnou chvíli mezi knihami

Jak přilákat do čtenářského klubu také romské děti – inspirace před
dalším nábohem od Marie Bořkovcové

Dvě čtenářské lekce na knížku Ivony Březinové *Útěk Kryšpína N.* –
připravily Jana Frühaufová a Nina Rutová

strana 43 **Čtenářské zrcadlo**

Lucie Hlávkové

PRVNÍ STRANA 2

Oběžník kolegiální podpory v projektu
Školní čtenářské kluby na 2. stupni ZŠ

Autorka přebalu – Magdalena Rutová

Útěcha z literatury aneb povzbuzení z poučení

Slonovinové věže a kožené klubovky (překážky a pohodlí klubu v textech Alberta Manguela a Karla Čapka)

*Chceme, aby děti do klubu chodily.
Chceme, aby tam chodily rády.
Vlastně chceme, aby chodily do klubu právě proto, že tam chodí rády.
Co může být překážkou a co naopak může pomoci?*

Když vstoupíme do společnosti, je pro naši pohodu zásadní, jaké vztahy máme s přítomnými lidmi. Zda jsou pro nás cizí, známí, přátelé či nositelé nepříjemných zkušeností. Na tomto aspektu klubové pohody mnoho z vás úspěšně pracuje, v některých klubech si – velmi moudře – dali dokonce za cíl tvořit spolu s dětmi skupinu kamarádů, kvůli které stojí za to do klubu chodit.

Se vztahy souvisí samozřejmě emoce, které prožíváme a které naše rozhodování často ovlivní zásadněji než strohá fakta. Klub jistě poskytuje dostatek prostoru pozitivní emoce vzbuzovat a negativní ošetřit. A očekáváme, že naše pamatující já si bude své přátele spojovat jen s těmi příjemnými pocity, popřípadě s podporou a pomocí v těch nepříjemných. A skutečně se to děje, jak potvrzuje Amy ve svém dopise na straně 7.

Je tu ale ještě jedna věc, podle níž soudíme společnost, do které vstupujeme a rozhodujeme se, nakolik se s ní chceme zaplést. A to je činnost, která se zde odehrává. A tady leží onen pomyslný práh, přes který ne každý lehce přejde.

Čtení je z pohledu antropologického poměrně moderní záležitostí. Mnohem bližší nám může být společné jídlo. Přesto je zde déle než florbal, chytání pokémonů či roztáčení spinnerů, na které bychom asi děti nalákali snáze. Jeho nesnadné přijetí spíše než v nezvyku spočívá v jeho potenciálu měnit člověka prostého v bytost plnou záhad. Čtenář je člověk obestřený auru elitářství, znalce tajemství, hledače pravdy. Nevzpomenu si, jaké jiné předměty než knihy byly páleny právě pro jejich nebezpečný potenciál...

„...čtení se neobávají jen totalitní režimy. Stejně jako ve vládních kancelářích a věznicích jsou čtenáři šikanováni i na školních dvorech a šatnách. Téměř všude má čtenářská komunita nejednoznačnou pověst, která pramení z její získané autority a uvědomělé moci. Uznává se, že ve vztahu mezi čtenářem a knihou se nachází něco moudrého a plodného; je to však zároveň považováno za cosi pohrdavě výlučného a vylučujícího, snad proto, že obraz jedince schouleného někde v koutě, zdánlivě nevšimavého k hemžení okolního světa, svědčí o neproniknutelném soukromí, sobeckých očích a jedinečné uzavřené činnosti.... Obecný strach z toho, co asi čtenář dělá mezi stránkami knihy, je podobný věčnému strachu, který pociťují muži z toho, co asi ženy dělají na tajných místech svého těla a co asi čarodějnice a alchymisté provádějí v temnotě za zavřenými dveřmi. Brána falešných snů byla podle Vergília vyrobena ze slonoviny; podle Sainte-Beuva je to rovněž materiál, z něhož je vyrobena věž čtenářova.“¹

Dítě, které nově vstupuje do čtenářského klubu, může být čtením druhých zákonitě vystrašeno. Dokud se samo nestane čtenářem.

V dotazníku, který v březnu děti vyplňovaly, nejčastěji udávaly dva důvody nezájmu o klub. Zaprvé – nebaví mě čtení, zadruhé – čtu si raději sám/sama. Na druhou stranu děti, které do klubu chodí, uvedly, že jejich nejoblíbenější činností je právě čtení. Vztah dětí ke čtení bude určujícím faktorem jejich vztahu ke klubu. Zdá se ale, že i přes vysoký práh čtenářství (tyčící se do výše věží ze slonoviny) může dítě převést skupinka přátel a chvíle radosti, které s nimi prožívá třeba při pečení buřtů.

A ještě možná jedna okolnost ovlivní naši chuť vstoupit a zůstat – jsou to věci kolem nás a to, nakolik podporují atmosféru přátelství, rodinné útulnosti. Pěkná klubovna může být příslibem radostných zážitků. A co čtení? Mohou věci vést ke čtení, zahánět oprávněné obavy z něj, ideálně k němu lákat? Prostředí opravdu dokáže divy a taková pohodlná pohovka (klubovka nebo klubovna čtenářského klubu) ve vás může vyvolat neodkladnou touhu si něco přečíst. Ale o tom již [Karel Čapek a Kterak se čtou knihy](#).

Prameny a literatura:

Jak čtou děti na druhém stupni? dotazníkové šetření v rámci projektu „Školní čtenářské kluby na 2. st. základní školy“, reg. č.

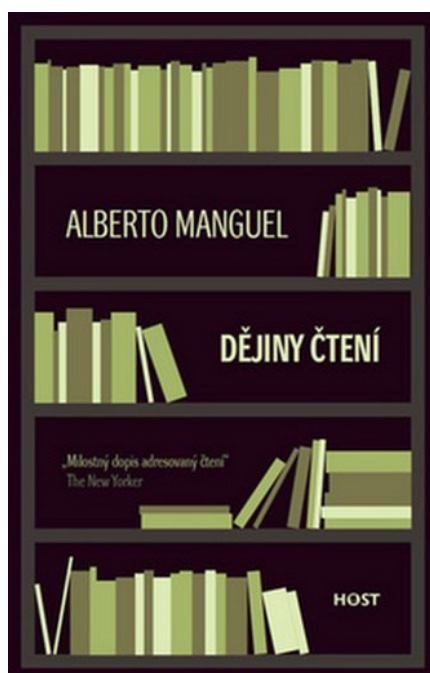
CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_012/0000589, Nová škola, o. p. s. 2017

KAHNEMAN, Daniel. *Myšlení - rychlé a pomalé*. Přeložila Eva NEVRLÁ. V Brně: Jan Melvil, 2012. Pod povrchem. ISBN 978-80-87270-42-4.

KOPŘIVA, Pavel. *Respektovat a být respektován*. 2. vyd. Kroměříž: Spirála, 2006. ISBN 80-901873-7-4.

MANGUEL, Alberto. *Dějiny čtení*. Vyd. 2. Přeložila Olga TRÁVNÍČKOVÁ. Brno: Host, 2012. ISBN 978-80-7294-714-0.

¹ MANGUEL, Alberto. *Dějiny čtení*. Vyd. 2. Přeložila Olga TRÁVNÍČKOVÁ. Brno: Host, 2012. ISBN 978-80-7294-714-0. s. 38

Co se děje v projektu?

Položili jsme otázku a dostali jsme odpovědi. Jsou to malé příběhy, které mají potenciál inspirovat své čtenáře:

Klub, místo, kam chodím rád/a

No jak začít... Jsem Amy Šimudová je mi 12 let.
~~Na~~ na tenhle klub jsem začala chodit kvůli kamarádce.
Ale zjistila jsem že tenhle klub jsem nechodím kvůli ní, raději
se mi tu. Je tu velmi pozitivní nálada je tu super pohostitost
a velmi přátelské lidi. Jsou tu všechny knihy: horory, romány,
Dekektivky, komické (já mám hodně ráda). Naše paní učitelka nám
vždy připraví super program nikdy se nemudíme. Když mám špatnou
náladu tak si čtu a hlavně když vyjde se čtenářského klubu
hned je mi mnohem líp. Třeba teď čtu 4 knihy najednou.
Mám tu všechny kamarádky. Líbí se mi je někdy až moc živo ak
stejně to je boží. Každý má svůj styl ale vždy si ho tu najde.
S tím programem, někdy když je pěkně jdeme ven, nebo si něco
rapidujeme vybíráme knížky a hlavně čteme někdy nám učitelka
když si chceme odpocíknout je to tu hodně relaxační.
Posloucháme i audioknihy a někdy vyplníme papíry.
Je to tu taková doporučení i těm co nečtí čtou taky
a si to samičky.

Čtenářský klub – místo, kam chodím ráda

Říká se, že do jedné řeky dvakrát nevstoupíš. V tomhle případě je tou pomyslnou řekou dětství. Dětství souvisí s námi všemi – každý z nás má uvnitř v sobě to své vlastní minulé. S dětstvím druhých všichni nějakým způsobem pracujeme. Ano, to už je dětství jiných, ale i pro nás má svou hodnotu!

Do řeky dětství vstupujeme všichni prostřednictvím dětských knížek – co jiného nás do něj může vrátit, než poutavý příběh, který nás svým dějem přitáhne natolik, až máme pocit, že knížka je napsaná přímo pro nás, že jsme sami tím dítětem, na které spisovatel při psaní myslel? Zavřu knihu a jsem zase zpátky. Dospělá, každým dnem dál od vlastního dětství... Naštěstí mám díky knížkám stále při ruce tu možnost do řeky neomezeně vstupovat.

Projektem čtenářských klubů jsem vstoupila ještě do jedné řeky – tou byla základní škola. Ve škole, kam dojíždím jakožto manažerka klubu, jsem strávila krásných devět let a teď začínám další roky... Ten první se jeví více než slibně.

Důležitou roli v tom, abych se v klubu cítila dobře a hlavně bezpečně, hrají všichni, kteří stojí za celým projektem čtenářských klubů. Především ti, kteří jsou nám – manažerkám – nejbližší, tedy Bohunka Jochová a Roman Kurz. Neustále jsou nám dispozici s radou a pomocí. Také jejich pochvalné reakce na naši činnost přispívají k tomu, aby vše bylo tak fajn. J Vlastně i naše meziklubová (ať e-mailová či osobní) sdílení s manažerkami ostatních jihočeských klubů nám pomáhají směřovat tam, kam chceme a potřebujeme.

Nepostradatelnou složkou jsou samozřejmě „naše“ děti. Být součástí našeho čtenářského klubu mě naplňuje radostí z příběhů v knihách, spokojeností z každého, byť malého úspěchu, pýchou, když některé z dětí řekne: „Tahle knížka byla super, moc se mi líbila, doporučila mi ji Lucka“, a také nadějí, že svou lásku ke knihám a čtení můžu předat dál.

Za čtvrt roku, po který se s dětmi znám, můžu říct, že mají klub rády také. Některé nevynechají žádné naše setkání, některé se chlubí spolužákům, že mají v klubu vlastní knihovnu, ve které jsou knížky opravdu jen pro toho, kdo do klubu patří, některé nosí do klubu vlastní knížky, některé hned na začátku hlásí, co přečetly hezkého, některé při výběru knížek doporučují ostatním, co samy četly a mohl by si přečíst i někdo další („Héééj, Davide, tohle by se ti mohlo líbit!“). A některé samozřejmě přitahuje i tajuplná síla sušenek. Ano, i jídlo je pojičím prvkem našeho klubu. J Teď vážně. Chovaly by se takhle, kdyby nebyly spokojené a chodily do klubu s nechutí?

Myslím si, že ne. Pokud vydrží naše čtenářská parta přes prázdniny (a to věřím, že vydrží – abychom byli v kontaktu i o prázdninách, vytvořili jsme si facebookovou skupinu klubu J) a déle, pak společně máme možnost dojít dál, obohacovat se nejen knihami samotnými, ale sdílením toho, co nám čtení přináší. A dojít ještě dál – zbožným přáním nás všech, manažerů čtenářských klubů, je jistě to, aby děti vypluly do života a čtení bylo jejich nenahraditelným plavčíkem.

Středeční odpoledne s dětmi je pro mě příjemným zpestřením celého týdne. Vlastně i práce s knížkami i u počítače před klubem a po klubu mi přináší pocit, že dělám něco, co mě baví, co má smysl... Už teď vím, že se mi o prázdninách bude stýskat. Přeju si, aby utekly jako voda a bylo zase září... Ale před dětmi ani muk! J

P. S.: A jako každý správný klub máme i my svůj název.

Pusheen! Prostě a jednoduše podle zatím nejoblíbenější a nejčtenější (i já ji zhltna J) klubové knihy *Pusheen: Já, košišťa*. I když se tahle knížka zdá na první pohled zvláštní, překvapí svým obsahem a rozesměje každého čtenáře. A jak říká naše Eliška: „Pusheen je prostě boží!“

Lucie Mužíková
Manažerka ČK v Záhoří u Písku
Foto - archiv ČK Záhoří u Písku

Jak se nám daří tvořit společenství

Aby děti cítily sounáležitost s klubem, rozhodli jsme se, že společně vytvoříme logo klubu, které si děti samy navrhnou. Chtěli jsme, aby děti vymyslely někoho, kdo by nás na našich setkáváních provázel. Nějakou postavičku (osobu, zvíře, pohádkovou bytost, kouzelný předmět...), něco, co bude symbolizovat naši touhu číst, prožívat nové a nové příběhy...

Při brainstormingu jsme dali dohromady množství indicií, které by se v logu (logotypu) mohly objevit – např. kniha, čtenář – kluk i dívka, postava z knihy, lampička, otazník, myšlenka, ...

Shodli jsme se, že hlavním motivem bude chlapec a dívka, kteří sedí a čtou si v knihách. Pak jsme hledali, co (kdo) by mohlo jakoby vystupovat z knihy dívky a z knihy chlapce. Děvčata sršela nápady, představovala si motýlky, květiny, šaty, delfíny... Kluci byli zdrženlivější, ale i ti pak s několika náměty přišli – meče, draci, štíty, vesmír...

Na základě získaných podnětů jsme do příštího klubu připravili několik návrhů loga, ze kterých děti vybraly finální podobu.

Po dobu tvorby loga děti zaujatě pracovaly, líbilo se jim nejen téma klubu, ale byly potěšeny i návštěvou – grafikem, který je provázel celou touto aktivitou.

Jitka Suchá a Věnceslava Šenková
Manažerky ČK ve Staňkově

Foto – archiv ČK ve Staňkově

Klub, místo, kam chodíme rádi

"V čtenářském klubu se mi moc líbí. Každá hodina je jiná, nic se neopakuje. Líbí se mi, že jsou hodiny zajímavé a poučné. Když přijdu do klubu se špatnou náladou, vždy odcházím s úsměvem na tváři, naplněná energií, jistotou a ponaučením."

Adélka

Po několika měsících, kdy pracuje čtenářský klub, si troufám říct, že je to bezpečné a podnětné místo, kam chodí jeho členové rádi. A co mě k tomu tvrzení vede? Většina dětí chodí do klubu pravidelně, dokonce jsme nevynechali ani o velikonočních a jarních prázdninách. Atmosféra na klubových setkáních je přátelská a tvůrčí. Často se stává, že už před začátkem klubu je knihovna plná a děti si neformálně povídají s knihovnicí Katkou, sdílí osobní názory, dělí se o zážitky a postřehy. Nejvíce si však povídáme o knihách a všem kolem nich. I v hodinách českého jazyka pozoruji, že jsou děti z klubu otevřenější, umí se lépe vyjadřovat a zvláště šestáci si začali více půjčovat knížky a navzájem si je doporučovat i ve vyučování.

Byly jsme s Katkou dojaté, když jsme si četly, co napsali klubáci o tom, co jim dalo členství ve čtenářském klubu a co se jim na našich setkáních líbí. Posudte sami, že při čtení těchto milých slov nemůže zůstat jedno oko suché :-).

"Jsem rád, že paní Katka Šildrová a paní Dana Bednářová podnikají akce. Líbí se mi to, já беру ostatní v klubu jako takovou čtenářskou rodinu, neměnil bych nic. Jsem rád, že v klubu máme smíšky, např. Erika, Ivana, Pavla. Pro mě jsou ostatní jako rodina. Paní Dana s paní Katkou jsou dvě mámy. Moc se mi klub líbí, neměnil bych."

Jarek

Dana Bednářová a Kateřina Šildrová
Manažerky ČK v Českém Těšíně
Foto—archiv ČK v Českém Těšíně

Chceme, aby děti chodily do klubu rády i za kamarády

Že je potřeba, aby děti četly, to už dnes ví, troufám si říct, každý. Že to neděláme, je věc jiná. Doposud jsem pracovala s dětmi na 1. stupni ZŠ, a tam je skutečně „utáhnete na vařené nudli“. Stačí je mít rád a poskytnout jim nějakou činnost a ony se s radostí pustí do práce. Domnívám se, že mít klub s dětmi tohoto věku je zřejmě náročnější na organizaci a přípravu, ale jednodušší v tom, že děti jsou bezprostřední a rodiče jsou rádi, že do klubu docházejí, neboť je o ně postaráno.

Najednou jsme byli vystaveni situaci otevřít a vést klub pro děti na 2. stupni základní školy. Nejprve jsme prožívali obavy, zda nějaké děti vůbec budou chtít do klubu docházet. Byli jsme mile překvapeni, neboť zájem byl poměrně značný (prvotní nadšení). Spousta dětí však nespádala do naší cílové skupiny. Klub jsme tedy otevřeli. Je fajn, že za námi stojí podpora a pomoc ze strany organizátorů tohoto projektu. Velikým plusem byly nové knihy, protože když necháte děti vybalit spoustu nových knih, chtějí se začíst skoro všichni.

Sešla se nás nesourodá skupina – děti z 5., 6., 7. a 8. tříd. Kdo má s těmito dětmi zkušenost, ví, že je mezi nimi opravdu značný rozdíl. Začátky byly takové rozpačité. Stále více jsme si uvědomovali, že prvotní nadšení přechází, že tyto děti a jejich rodiče již nemají potřebu, aby o ně bylo postaráno v jejich volném čase, a nejtěžší vůbec bude je přesvědčit, aby neopustily bránu školy s jejich vrstevníky a nešly za zábavou dle jejich přání a představ. Vždyť knihu

si vlastně mohou přečíst i doma, když na to přijde.

Zpočátku jsme z toho byli nesví, protože přeci jenom, je to volný čas dětí, potřebujeme něco, aby ho alespoň nepatrně trávily dle svých představ. Začalo nám být jasné, že nechceme, byť je to důležité, aby děti chodily do klubu „pouze“ za knihami, ale také za kamarády. Známe to z vlastní zkušenosti, i sebelepší a sebezajímavější knihy by nás nepřinutily jít do prostředí, kde se necítíme dobře, kde nevíme, jestli nás tam rádi přivítají. Začali jsme tedy u sebe. Snažili jsme se dětem sdělit, jak je zase rádi vidíme, povídat si s nimi o tom, co prožily během týdne, kdy jsme se neviděli, a nenápadně si sdělovali informace o sobě, abychom se lépe poznali. Zařazovali jsme párové a skupinové práce a postupně je oslovovali, aby zvolily někoho, s kým třeba ještě nepracovaly. Osvědčila se také pavučina přátelství, při které bylo vidět, že dětem dělá dobře, že je umí ocenit i mnohem starší kamarád. Všimli jsme si i při jiných aktivitách, jak úžasně posílí sebevědomí dítěte, když např. osmák ocení pátáka. Hodně nám pomohlo ujištění a podpora naší koordinátorky Bětky, že snad jdeme správnou cestou.

Postupně se nám začalo v klubu více líbit. Víte, ono to přišlo tak nějak samo. My jen děláme, co si myslíme, že je třeba, a pak už to přijde. Je pravdou, že někteří členové ani nedorazili, ale nahradili je kamarádi klubových dětí, kteří se přišli jednou

podívat a již u nás zůstali jako takoví stálí hosté. A protože si děti přály, abychom přespali v naší klubovně, tak jsme tuto akci uskutečnili. Ono se nečetlo – chystalo se dřevo na opékání, opékalo se, hrály se hry, sportovalo, byla i stezka odvahy. Jedna členka klubu upekla dort s názvem našeho klubu – Čítci - a nakonec byly dorty dva, neboť jiný člen přinesl dort upečený od maminky jako překvapení. Druhý den jsme děti odměnili knihou a rozdali si klubové náramky. Myslíme si, podle reakce dětí, že se spaní v klubovně vydařilo, a hned padly návrhy, abychom to zopakovali. Určitě zopakujeme, ale až příští školní rok.

jako dárek od naší speciální pedagožky paní Naděždy Dvořákové motivační samolepky ke knihám. Líbily se nám tolik, že jsme si řekli, že by některé stály za zviditelnění. No a nápad s tričky byl na světě. Takže snad někdy v září či v říjnu nápad uskutečníme.

Mrzí nás, že někteří členové nedocházejí. Problém je v tom, že odcházejí ze školy se svými vrstevníky. S tím asi nic nenaděláme, ale můžeme se postarat o to, aby těm, co k nám přijdou, se v klubu líbilo. Snad se nám to alespoň nepatrně daří. Je důležité, abychom byli součástí klubu a zajímali se o své děti, hodně si s nimi povídali, sdělovali si zážitky. Samozřejmě, že některá setkání

Takovéto akce jsou důležité, děti se více poznají a zbavují se ostychu. Při klubovém setkání se věnujeme knihám a aktivitám spojenými s nimi, proto je důležité se setkávat i „neorganizovaně“. Též jsme se rozhodli při jedné klubové aktivitě vyrobit si klubová trička. Dostali jsme totiž

se vydaří více, jiná méně. To už tak v životě bývá. Také budeme s napětím očekávat, zda děti budou v klubu chtít trávit čas i po prázdninách. U dětí v tomto věku prostě nevíme. Přejeme nám všem, ať se dětem v našich klubech líbí.

Monika a Martin Slavíkovi
Manažeři ČK v Meziměstí

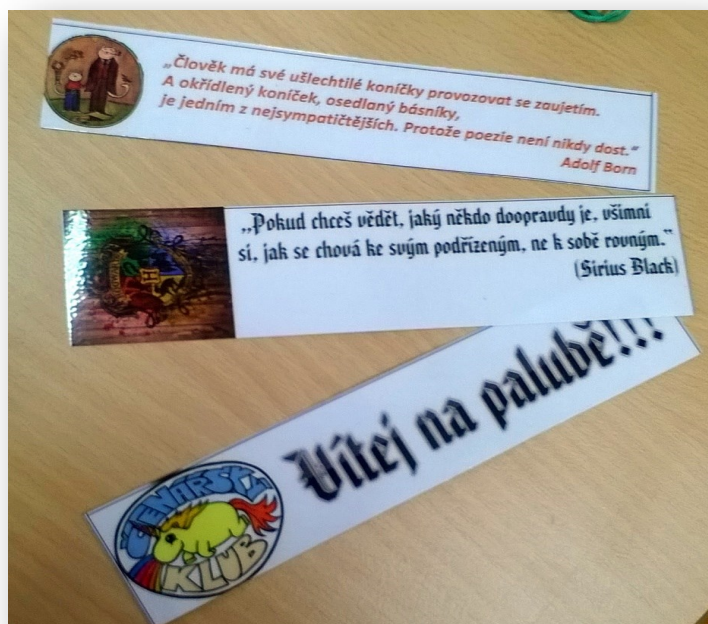
Co je vidět, spojuje

Při založení našeho čtenářského klubu si děti navrhly vlastní klubové logo, jehož znak visí nade dveřmi třídy, kde se klub schází, přinesly si maskota – jednorožce Tygra (holky chtěly nějaké roztomilé zvířátko, kluci lobovali za něco drsnějšího, takže jednorožec Tygr se ukázal jako přijatelný kompromis pro obě strany) a vymyslely i vlastní klubová pravidla. Založili jsme i klubovou kroniku, kam lepíme fotky ze zajímavých klubových hodin a píšeme svoje postřehy, komentáře a připomínky.

Po každém ze setkání navíc dostanou na památku tematickou záložku, která je vyrobená speciálně pro ně na téma té dané hodiny, kterou právě absolvovaly. Některé děti ji používají skutečně jako záložku, jiné si ji lepí do čtenářského deníku a tím ho ozvlášťují a oživují.

Děti do klubu chodí velice rády a často se stane, že chtějí zůstat i déle. Což je jedinečný důkaz toho, že tento klub funguje tak jak má.

Vendula Šimotová
Manažerka ČK v Táboře
Foto—archiv ČK

Ve škole rošťáci, v klubu fajn kluci...

Milada a Lucie, manažerky čtenářského klubu v Záhoří, si všimly, že děti, které ve škole „zlobí“, se v klubu chovají jinak. Věřím, že jste podobný efekt klubu také zaznamenali nebo se tak stane v příštím roce. Určitě si tento úkaz zaslouží hlubší úvahu, i když jeho příčina může být zcela prostá...

Rády bychom Vám představily trojlístek chlapců našeho klubu. Každý z nich se potýká s nějakým problémem, ale účast v klubu je očividně jistým způsobem ovlivňuje... Obě jsme nahlédly na každého z nich svou optikou.

D. – Frajírek, co má na každou otázku odpověď NE

Učitelka Milada:

D. je žákem 6. třídy. Je to chlapec s velice složitou povahou, která se ještě zkomplikovala smrtí matky přibližně před třemi lety. Otec podniká, často cestuje, D. je hodně sám, často se ještě musí starat o svého mladšího bratra, který je žákem 1. třídy – vodí ho do školy a někdy i ze školy. Bydlí ve vesnici vzdálené zhruba kilometr od Záhoří a chodí pěšky.

Inteligenčně je D. na vyšší úrovni než většina třídy, je bystrý, chápavý, výrazně rychlejší při samostatné práci než ostatní. Často je ovšem náladový – někdy je milý, vstřícný, ochotný, někdy naopak nenaladěný, nechce plnit zadané úkoly, chce dělat jen to, co chce on sám. Při citlivém přístupu si však většinou nechá říct a zadaný úkol splní. Má problémy s uznáváním auto

rit, na což jeho otec reagoval větou: „To má po mně.“ Pak se mu však snažil rozumně vysvětlit, že s autoritami se bude setkávat často a musí se naučit také se někdy podřídít.

Rozhodně je to chlapec, který nemá jednoduchý život, a z toho vyplývá jeho citová rozkolísanost a nevyzrálost. Mám však pocit, že posledních pár dní se jeho chování nepatrně změnilo, není už tak odtažitý a někdy se přede mnou dokáže zmínit i o mamince, co spolu dělali, jaká byla, co říkala apod. Z toho mám samozřejmě velkou radost.

Knihovnice Lucka:

S tímhle klukem jsem se seznámila na předklubové schůzce pro zájemce o klub. Pak se ke mně dostaly informace o tom, jak dokáže být protivný, „Ne“ je jeho jediná odpověď, sekne se a nikdo s ním nehne...

Spouštěčem tohoto chování byla smrt jeho maminky před třemi lety. A já si řekla: „Tý jo!“ ALE ke konci března začal klub navštěvovat pravidelně. Už na jeho prvním klubovém setkání, kdy jsme si balili kufr na pustý ostrov, dokázal překvapivě skvěle reagovat na požadavky ostatních dětí a uznávat argumenty pro to, co s sebou vzít, nebo

když nesouhlasily s jeho návrhem. Nejprve se netvářil nijak nadšeně, ale pak prohlásil: „A jo, to máš vlastně pravdu, nádobu nepotřebujeme, vyrobíme ji z kokosu.“

Občas mu to ujede a má svou trucovitou náladu, ale když jsme si volili název klubu, byl jedním z těch, kdo prosazovali název *Pusheen* (podle knihy, která je zatím tou naší nejoblíbenější J), a když bylo na pořadu dne nakreslit logo klubu, bez váhání se toho ujal a originálně (podle oblíbených trendů vlastních i jeho spolužáků) ztvárnil kočičku Pusheen s knihou. Když se zdá, že mu to zase „ujede“, podpořím ho upřímně v tom, co dělá („D., s tím logem sis skvěle poradil.“), nebo si ho k sobě zavolám a ukážu mu knížku, při které jsem si na něj vzpomněla s tím, že by se mu mohla líbit, protože vím, že jeho oblíbenci jsou Poseroutka a právě Pusheen. (A podařilo se mi pro něj najít dalšího hrdinu, který ho nadchl – je jím Barry Trappney.) Největší radost mám z toho, když mě po mém příjezdu vítá u šaten – to mi pak běží hlavou: to je fajn, že se D. nenechal zlákat pěkným počasím nebo jiným, „zábavnějším“ programem a přišel do klubu. :-)

M. – Neposeda s chybějící jedničkou nahore

Učitelka Milada:

M. je žákem 7. třídy, učím ho již dva roky. Je hyperaktivní, neustále v pohybu, při hodinách si soustavně přisedá nebo prosí, aby se mohl proběhnout. Někdy svým chováním ruší ostatní, ale při napomenutí zmlkne. Často se to stává i vícekrát během vyučovací

vací hodiny. Je nepořádný, zapomíná učebnici nebo sešit, ale v tom případě píše bez omlouvání na papír, který vzápětí stejně někde ztratí. Jeho prospěch je spíše lehce podprůměrný.

Na druhé straně je M. dobrosrdečný kluk, ochotný, se vším rád spolužákům i učitelům pomůže, ani se mu o to nemusí říkat. Když chce, dokáže být velmi milý a příjemný, myslím, že na neznalého člověka může působit velmi sympaticky.

Jediným jeho opravdu velkým problémem je veliká hlučnost o přestávkách, běhá po chodbě a velmi hlasitě křičí. Musí tím ze sebe pravděpodobně dostat přebytečnou energii, aby vydržel další hodinu v relativním klidu.

Knihovnice Lucka:

Na první pohled, i podle toho, co jsem slyšela od jeho učitelky, jsem si říkala, že s tímhle klukem bude ještě veselo. Ale opak je pravdou. Samozřejmě že nevydrží se-

dět hodinu a půl, potřebuje více pohybu než ostatní, neustále něco komentuje a musí být viděn a slyšen. ALE na tohle kluka je absolutní spoleh co se týče pomoci ostatním („Lucko, můžu ti něco vzít do knihovny?“) a práce během klubu. M. se na knihu dokáže soustředit a pak plní dané úkoly. Největším překvapením, právě po klubu, kdy se M. trochu utrhł z otěží a já si říkala, že toho mám za to odpoledne tak akorát, pro mě bylo, že si po celou cestu autobusem domů (jela jsem jím také) a i po vystoupení zaujatě četl knížku, kterou si vybral na mé doporučení z klubu. Z kluka, kterého nejde přehlédnout a přeslechnout,

soustředěný klidný chlapec. Knihu sám půjčil své sestře, která se – jako hrdinka knihy – potýká s psychickými problémy. Projevil tím schopnost doporučit knihu cílovému čtenáři, kdy kniha může působit jako ventil či ubezpečení, že každý problém má řešení. M. kromě toho působil velmi potěšeně, když mi oznamoval, že knížka se jeho sestře líbila a padla jí do noty. :-)

K. -- Tichý, neprůbojný, soustředěný čtenář

Učitelka Milada:

Ze začátku školního roku se K. jevil jako bezproblémový chlapec. Tu to třídu mám po přechodu na druhý

stupeň prvním rokem, nikdy jsem ji neučila, takže jsem děti neznala. Jsem třídní učitelka této třídy.

Postupně se ke mně začaly dostávat stížnosti od ostatních kolegů na chování K. při výuce – ruší ostatní, nepracuje, nereaguje na pokyny vyučujících nebo je na ně drzý. Také se mu výrazně zhoršil prospěch. Řešila jsem to několikrát s rodiči, kteří jsou na K. příliš hodní, nestanoví mu hranice, co se smí a co ne. Udělali by pro něj cokoli, doslova by mu „snesli modré z nebe“. Z jeho reakcí však není znát, zda si to vůbec uvědomuje, zda je mu rodičů líto, protože při našich schůzkách hledí do země a odmítá se k čemukoliv vyjadřovat. Jeho chování se ještě výrazně zhoršilo na týdenním ekologickém pobytu na Stožci, kde jsem se třídou bohužel kvůli úrazu nohy nemohla být. Paní učitelky si stěžovaly, že (nejen) z jeho chování byly naprosto vyčerpané. Ke mně jako k třídní učitelce se K. choval dlouho slušně, ale nyní začíná být drzý i na

mě, nikdy se mi při rozhovoru nedívá do očí a na moje pokyny reaguje větami typu: „Co zas je?“ Na školním výletě bylo jeho chování také velmi nehezké – neposlouchal, odmítal, byl drzý, křičel. Protože měl v době mé nepřítomnosti ve škole závažný výchovný problém a v poslední době utekl dvakrát z poledního hlídání, i když je hlídán na přání rodičů a škola je za něj tudíž zodpovědná, bude mít chování na vysvědčení hodnoceno druhým stupněm.

Knihovnice Lucka:

O tom, jak zdání klame, jsem se mohla přesvědčit právě u K. Ve škole prý neskutečný průšvihář, součást každého problému, ale v klubu kluk, co se nesměle rozhlíží, má rád fantasy a vždycky se dokáže pěkně začíst. I když K. sem tam chyběl (poslední dobu to už bohužel není sem tam L), mě vlastně zdání nezklamalo, je skutečně milý a mnohdy i stydlivý, když má mluvit přede všemi – vždy ale ví, „která tluče“. Soustředí se na práci a ctí pravidla, která jsme si stanovili. Při klubu v něm skutečně nenacházím to, co jsem o něm slyšela. Jediné, čím kdy vyrušil, bylo špitání a chichotání se spolužákem. J A z toho mám velkou radost – něco na něj přece působí, aby měl možnost všem ukázat tu svoji lepší stránku. Budu věřit, že v září se s ním v klubu znovu uvidím...

Lucie Mužíková a Milada Radostová
Manažerky ČK v Záhoří u Písku
Ilustrace v textu – Darja Čančíková

Odpověď na otázku „Proč chodím do klubu rád/a?“ je možná hodna spíše vyznání, básně či filmového zpracování, než článku. Zde je několik odpovědí, které rozhodně nepostrádají emoce a možná proto jsou k tématu inspirací:

Ve čtenářském klubu v Chrasti děti odpovídaly na otázku formou volného psaní:

Terka P. (5.tř.): „Protože se naučím kloudně číst. Mám tady někoho známého, mám tady i kamarády. Jezdíme do knihkupectví vybírat nové knihy. Máme hodnou paní ředitelku...”

Mikuláš G.: (8.tř.) „Protože je tady někdy legrace, kvůli učitelkám, kvůli občerstvení. Protože je legrace sledovat, jak se děti radují z tohoto kroužku. A někdy, když odpočívám, se zrovna ozve nějaký hlas, který paní ředitelku naštvě, ale ona to nedává najevo...”

Eliška V.Š.: (6.tř.) „Protože mě to tu baví. Kvůli jídlu a pití. Chci se stát čtenářem.”

Markéta V.: (5.tř.) „Klub je zábavný, baví mě. Máme tu kamarády, hodnou paní ř., srandu. Že se naučíme číst...”

Míša V.: (5.tř.) „Je mi tady fajn, Protože mě baví číst...”

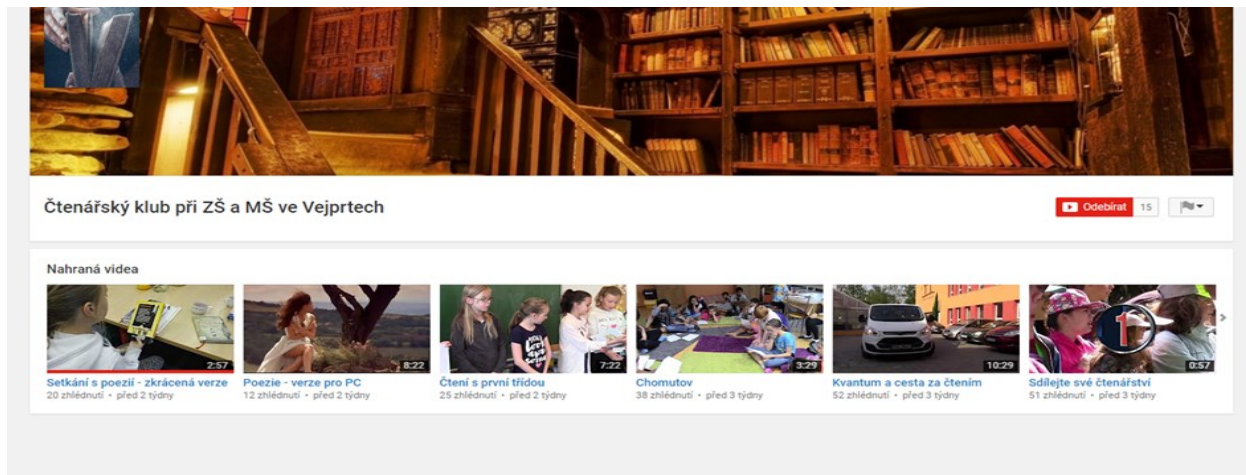
Jenny B.: (5.tř.) „Protože je tu čaj, sušenky a je to tu zdarma a někdy mě baví číst. Máme tu kamarády.”

Dana B.: (5.tř.) „Protože je tu dobrá společnost a hezké knížky. Chtěla bych se stát čtenářem. Je tu paní ředitelka, která je hodná.”

Petr H.: (5.tř.) „Občerstvení. Baví mě společnost, jsem s dětmi. Investuji čas.”

Oliver V.: (5.tř.) „Je tu veliká zábava. Máme moc hodnou paní ředitelku a ta nám věnuje svůj čas. + občerstvení”

Čtenářský klub ve Vejprtech – raďte vstoupit!

Manažeři, děti a přátelé vejprtského klubu

Proč se v klubu cítíme dobře...

POHODA

Červený hrníček s bílými puntíky
těší se na knížky, zájem má veliký.
Tak jako Vendulka, která jej přinesla,
chvíli jde po poušti, pak tančí jak víla.

Prolétá stránkami, pročítá příběhy,
chvíli je do pláče, častěji do něhy.
Hrníček červený s puntíky bílými
je mezi knížkami, je mezi vlastními.

Zná jejich příběhy, zná dětí nálady,
užívá pohodu a lásky hromady.
V obyčejný den tak neobyčejné štěstí –
společné čtení dobrou náladu jistě věští.

Nová místnost, nové knihy, nové zážitky, nové podněty, nová paní knihovnice, nový koberec, nové koberečky, nové podsedáky, nové kytíčky, nové regály na knihy, nové nápady, nové obrázky, noví kamarádi.

Dobré sušenky, dobrý čajíček, dobrý pocit, dobře prožité okamžiky, dobré počteníčko, dobrý poslech, dobrá pohoda, dobrá nálada, dobrá atmosféra, dobrý výběr knih. Nepřeberné množství informací, které budeme zpracovávat a vstřebávat a předávat dál.

Proto je nám tady úžasně a skvěle a rádi se sem vracíme!

Manažerky a děti z bruntálského klubu – květen 2017

"Proč chodím do klubu rád? Na tuto otázku je rozhodně jednoduchá odpověď – ta ale leží několik let v minulosti, v dětství jednoho malého chlapce, budoucího lektora čtenářských klubů. Vydáme se tedy do roku 2000. Bylo mi jedenáct let a navštěvoval jsem šestou třídu. Užíval jsem si pohodové vánoční svátky a prázdniny, ale něco bylo poprvé jinak. Od jednoho dárku jsem se nedokázal odtrhnout úplně stejně, jako milióny dalších dětí po celém světě. Knihy jsem dostával od rodičů pravidelně, ale tahle byla něčím výjimečná, měla své kouzlo a naprosto fantastickou atmosféru. Tou knihou byl Harry Potter a právě jemu vděčím za své čtenářství. Stejně jako je to s osudovou láskou, tak je to úplně stejně i s osudovou knihou. Zkrátka někde čeká na to, až ji objevíme. Já měl to štěstí, že jsem ji objevil už v jedenácti letech a od té doby mohl podniknout výpravy za dobrodružstvím, o kterých bych jaktěživ nesnil.

Přesně to je ten důvod, proč chodím rád do čtenářského klubu. Rád bych u dětí podnítil zájem o knihy, ukázal jim onu pomyslnou bránu, která nás dokáže přenést do toho velkého světa knih, příběhů, kouzel, fantazie a snů, kde každý můžeme být tím, kým sami chceme."

Jakub Mruz
Manažer ČK v Krnově

Čtenářské kluby – místa kam chodím ráda...

Vždy, když mířím na sever, do Krnova nebo do Bruntálu, těším se na příjemné setkání. Jsou to hodiny strávené v atmosféře, kde každá minuta přináší pozitivní a vstřícnou komunikaci. Paní učitelky a knihovníci vytvářejí atmosféru, kde je klid, pohoda a zároveň akce a pohyb. Z chování dětí čtu, že mají své dospěláky rády a hlavní důvod, proč do klubu chodí, jsou především oni. Mezitím se ve vzduchu vznášejí slova jako: KNÍŽKA, ČTENÍ, HRDINA, ILUSTRACE ... SVAČINKOVÁNÍ, ČAJ, SUŠENKY. Při závěrečné zpětné vazbě často slýchám, že nejsilnějším zážitkem bylo tiché čtení.

Je mi mezi nimi dobře a jsou to místa, kam opravdu ráda chodím.

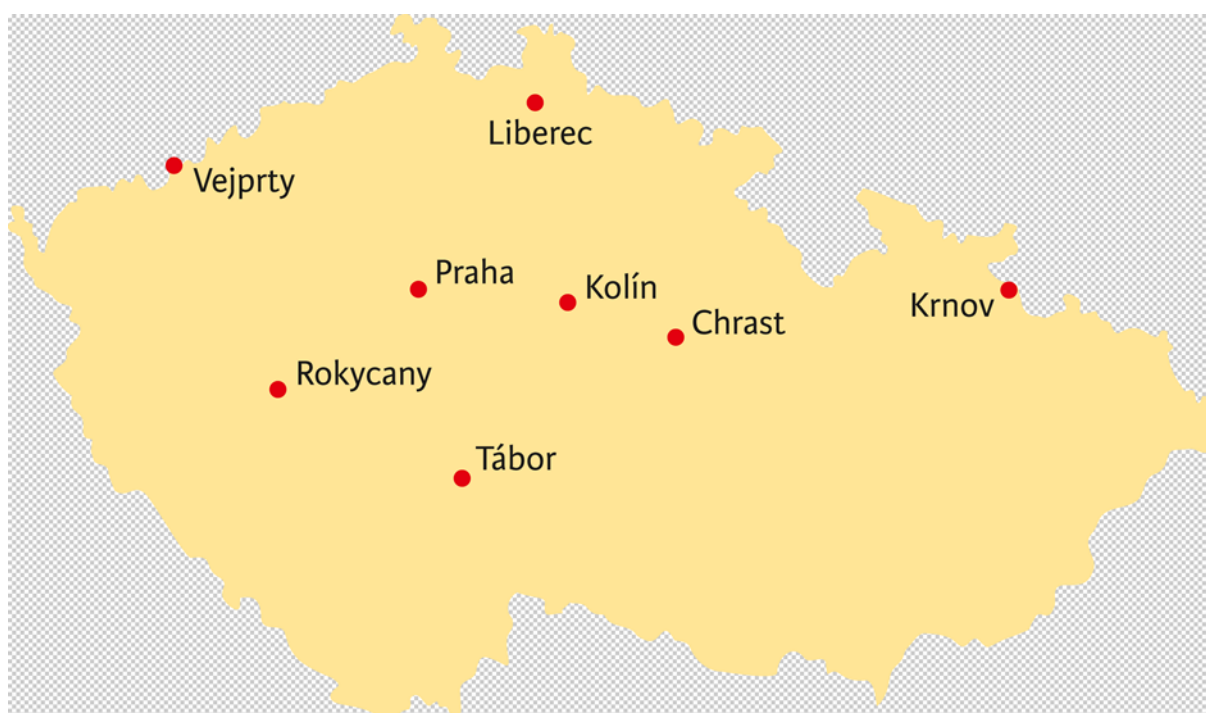
Jarmila Polomská
Regionální koordinátorka pro Krnov a Bruntál

CKP Centra kolegiální podpory

Náš projekt se neobrací pouze k dětem, i když ony jsou vlastně důvodem všeho dění. Naše ruce jsou krátké, dosahují do 27 škol a v nich ke třem stovkám dětí. Proč ale nepředat pár zkušeností do rukou jiným? Nepodat pomocnou a přátelskou ruku? Odpovědí „proč ne“ se zaměstnává několik center kolegiální podpory, kde jejich vedoucí zakládají a spoluvytváří malá společenství čtenářských průvodců (kteří jsou učiteli, knihovníky, rodiči, zastupiteli...). Cílem těchto skupin je nejen sdílet tipy na knihy, aktivity, metody, ale především společně si vše vyzkoušet, prodiskutovat a, jak se stále více ukazuje, načerpat sílu a motivaci k práci.

Pro vás – lidi projektu – se může centrum stát rovněž místem, kde načerpáte sílu a chuť do práce, může pro vás být i platformou ke sdílení, kde vy budete nositeli inspirace. Pokud jste připravili pro klub aktivitu, která měla úspěch (děti se něco naučily, bavily se apod.), můžete ji nabídnout některému z CKP přímo, nebo přes své regionální koordinátorky. [Kontakty a programy jednotlivých center](#) jsou na našich stránkách.

-tn-

CKP s úsměvem :-)

Když jsme se vracely ze setkání vedoucích kolegiálních center, měly jsme trochu obavy, jak to všechno zrealizujeme v praxi, abychom splnily vše, co se od nás očekává, a zároveň aby to přinášelo užitek všem zúčastněným. Pořád nás pronásledovala obava, zdali vůbec budou kolegové ochotni přijít po každodenním maratónu ve škole ještě na nějaké to odpolední setkání, o němž vůbec nic nevědí, nemají se tam čeho chytit, a koneckonců všichni víme, jak to s námi českými učiteli odpoledne vypadá. Proto jsme moc rády, že nám bylo umožněno zkusit to trochu jinak. Oslovily jsme ředitele okolních škol a požádaly o realizaci setkání přímo u nich ve škole. Sestavily jsme program setkání z praktických aktivit spojených s dílnou čtení, připravily krátkou prezentaci o tom, jak to děláme u nás ve škole z pohledu nás učitelů, a nabídly kolegům spoustu již zpracovaných materiálů z oblasti rozvoje čtenářství. Dokonce pečeme buchty J, je to taková záloha, kdyby něco z výše uvedeného zklamalo. No a představte si, že ono to funguje! Domníváme se, že největší vliv na úspěch má to, že se snažíme stavět do role kolegyň, nikoliv lektorek, a také to, že si každý

účastník setkání odnese spoustu materiálů a her, se kterými může směle ihned vyrazit do vyučovací hodiny. A to je pro nás kantory, myslíme si, neocenitelná pomoc.

Věříme, že se na každé navštívené škole najde pár nadšenců, kteří se budou chtít společně s námi podílet na rozvoji čtenářství v našem regionu, a pravidelná setkání v našem CKP z toho tak nějak přirozeně vyplynou. Učitelé sami o pravidelné předávání zkušeností a materiálů projeví zájem, a tak věříme, že i když jsme na to šly trochu jinak, než bylo původně plánováno, nakonec se povede, aby CKP aktivně fungovalo. Byly jsme velmi příjemně překvapeny, kolik milých kolegů je obdobného smýšlení, cítí nutnost se navzájem podporovat a předávat si zkušenosti.

Marcela Rychtová a Magdalena Handlířová,
vedoucí CKP Krnov
Foto—archiv ČK a CKP v Chrastí

Trocha statistiky:

Když nepočítáme CKP v Praze (které pracuje v rámci jiného projektu), tak v centrech kolegiální podpory proběhlo prozatím 28 akcí, tedy 56 hodin plných čtení, sdílení osvědčených postupů, pití kávy a především čerpání energie znova a znova zkoušet z dětí vychovat čtenáře. Celková účast - 319 podpisů na prezenčních listinách, kolik to bylo konkrétních lidí, nemáme detailně zmapováno. Vlastně doufáme, že půjde alespoň o polovinu a méně. Naším cílem je, aby se lidé vraceli, a to z důvodu, že i CKP je místo, kam chodí rádi.

A o co účastníci nejvíce stojí? Zde v pořadníku preferencí je pět prvních témat, pokud nahlédnete na [webové stránky do sekce CKP](#), zjistíte již nyní, kterým z nich se budou konkrétní centra věnovat letos na podzim.

1. Formy práce s knihou
2. Metody podporující rozvoj čtenářství
3. Současná literatura pro děti a mládež
4. Dílna čtení
5. Čtení v jiných předmětech

-tn-

Foto—archiv ČK a CKP v Chrasti

CKP Krnov a Hlučín – jak se tvoří živé sítě

Krnov a Hlučín jsou města vzdálená od sebe 50 km. Jak může krnovské centrum ovlivnit dění ve škole, která leží v jiném okrese? Někdy tomu může napomoci i malá náhoda či souhra okolností.

Když jsem se poprvé vypravila na návštěvu do čtenářského klubu v Základní škole Krnov - Janáčkovo náměstí, manažerka klubu Marcela Rychtová mne provedla jejich krásnou budovou, ze které na mne dýchla pozitivní atmosféra. Měla jsem také možnost hovořit s panem ředitelem Mgr. Karlem Handlířem, se kterým jsem se setkala již před týdnem na akci pro vzdělávání mentorů, aniž bych věděla, že to je člověk, který řídí školu, již jsem dostala do péče jako regionální koordinátorka čtenářských klubů.

Během našeho rozhovoru jsme si sdíleli zkušenosti se zaváděním mentoringu na mé škole (ZŠ Hlučín – Rovniny) a já jsem si mohla vyslechnout vizi týkající se rozvoje čtenářství jeho školy. Seznámil mne i s jednotlivými kroky, které již na škole proběhly. Poznala jsem pana ředitele jako člověka, který sám rád čte a přikládá rozvoji čtenářských kompetencí svých žáků velký význam. Shodli jsme se na tom, že bychom o sobě rádi věděli více. Plánujeme tedy vzájemné návštěvy - nejprve vedení škol - a uvidíme, jak se nám podaří rozšířit vzájemné sdílení zkušeností.

Jarmila Polomská
Regionální koordinátorka pro Krnov a Bruntál

Ze zpětných vazeb účastníků CKP:

- *Vše využiji—doma se synem a jeho kamarády.*
- *Skvělá forma práce, spolupráce s kolegy, odnáším si spoustu nápadů.*
- *Vyhovovala mi společná práce s kolegy při rozboru básně (kreativita, mnoho námětů.)*
- *Pokusím se založit knihovničku ve své třídě.*
- *Byla zde úžasná atmosféra.*
- *Byla jsem velmi mile překvapena, jak se dá pracovat s knihou.*
- *Mohu udělat zábavnou hodinu čtení.*
- *Přátelské setkání s kolegy z jiných škol.*

Inspirace z druhé strany

Tři kluby s „Blbcem“ (ohlas minulých Inspirací z druhé strany)

Když nevíte, co dělat v příštím klubu, nebojte se vyzkoušet hotovou lekci někoho jiného. My jsme použily lekci ke knize Prázdniny blbce č. 13 Miloše Kratochvíla zveřejněnou v oběžníku První strana, str. 21.

Začínají prázdniny a Tadeáš, který dostal na vysvědčení několik trojek, jede s maminkou na prázdniny k babičce. Maminka se na něj kvůli vysvědčení moc zlobí, Tadeáš je nešťastný a výsledkem je nehoda, po které skončí se sádrou na ruku i nohou oba Tadeášovi rodiče. Ne moc veselý začátek prázdnin, že? Přesto jsou tyto prázdniny pro Tadeáše zásadní, protože najde odpověď na otázku, jak moc jsou důležité v životě známky ve škole. A protože se i klubové děti dohadují s rodiči kvůli známkám, měla kniha úspěch.

Jak kluby konkrétně probíhaly? Při vyjadřování názorů na důležitost školních známek se seznámily děti s technikou názorové osy, jak navrhovala v lekci Nina Rutová. V dalším klubu jsme se zaměřili na postavy knihy. Technikou „horkého křesla“ jsme si připomněli informace o hlavní postavě – chlapci Tadeášovi. Předčítali jsme další kapitoly z knihy, děti hodnotily a komentovaly chování postav. Pak jsme postavy modelovali z modelíny a vymýšleli pro ně dárky. Také po této lekci jsme měli pocit, že má kniha pro klub další potenciál. Třetí klub jsme zaměřili na další dětskou postavu – Nádvorníka, kterému jsme formou fiktivního e-mailu radili, jak zvládnout strach ze školy a špatných známek. Práci s knihou jsme uzavřeli návrhy triček pro postavy.

Shodou okolností jsme na všech klubech s „Blbcem“ měli návštěvu. Nejdřív Evu Bělinovou, pak Zbyňka Němce a nakonec Ninu Rutovou. Ta nám poradila, že by bylo pěkné poslat pozdrav a fotky s vymodelovanými postavičkami a návrhy triček Miloši

Kratochvílovi. Zde je kousek z jeho milé odpovědi:

...díky za pozdravy i obrázky! Jsem rád, že vás má knížka zaujala a inspirovala děti k výtvarným nápadům. Až vám v Číně trička vyrobí, dejte mi vědět, nakoupím je nejen pro vnoučata, ale pro celou rodinu. Doufám, že mi váš čtenářský klub zůstane věrný a objeví i některé mé další knížky. Všechny čtenáře z Kralup srdečně zdravím, přeji vám hodně radostí s knížkami a také samozřejmě hezké Velikonoce!

S díky a srdečně

Miloš Kratochvíl

Práce s touto knihou nám také ukázala, jak je dobré nechat si poradit a jak důležitá je v projektu role regionální koordinátorky.

Martina Hantychová a Zdeňka Vajdová
Manažerky čtenářského klubu v Kralupech n. Vlt.
Foto—archiv ČK Kralupy n. Vlt.

Lásko!!! Knížko!!!

Oslovit někoho a říci mu, co pro mne znamená a co k němu cítím, může být lákavé i velmi zneklidňující. Co odpoví? A ještě spíše, co si pomyslí? A co když mé emoce nejsou ryze pozitivní? Kolínskou 5. ZŠ inspirovala báseň Jitky Novákové Láska k originálnímu počínu: mládež, děti i dospělí si vyzkoušeli říct přímo lásce, co pro ně znamená a co k ní cítí.

Tato krátká, ale plodná čtenářská lekce pak inspirovala nás, co se občas scházíme v kanceláři Nové školy, k celoprojektové výzvě. O té až na konci, nyní je čas lásky....

...nejprve s mládeží v klubu

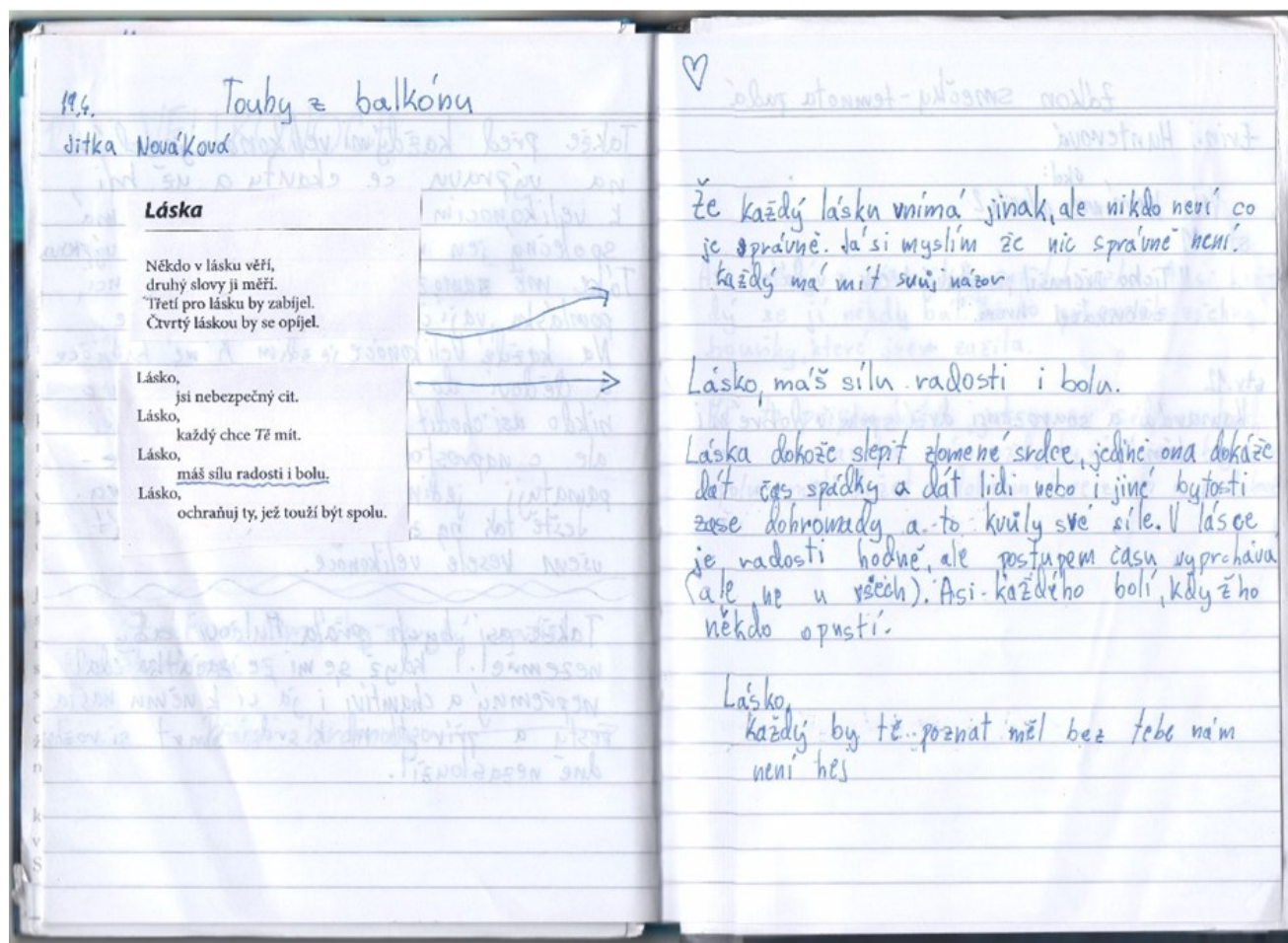
Součástí letošní Noci s Andersenem bylo i autorské čtení Jitky Novákové, která píše poezii. Zazněly ukázky jak ze sbírky pro děti, tak z té pro dospělé.

I když je sbírka básní Jitky Novákové Touhy z balkónu určena dospělým čtenářům, napadlo mě využít ji pro čtenářskou lekci s dívkami v našem klubu. Po delší úvaze jsem zvolila básničku Láska – téma vhodné pro každý věk, určitě zajímavé i pro naši cílovou skupinu. Názory dívek na báseň, zamýšlení se nad ní samou i nad záměrem autorky, bylo, podle mého názoru, na vyšší úrovni, než bych v jejich věku očekávala (viz příloha).

Využily jsme dívčí nápady a zcela neplánovaně vzniklo pokračování básně Láska. Každá z děvčat totiž napsala svůj vzkaz lásce. Nové verše obohatily nás všechny, přinesly nový společný prožitek.

Šárka Fantová
Manažerka ČK v 5. ZŠ Kolín

Členka kolínského klubu Lucie Janková pro nás otevřela svůj čtenářský zápisník.:

Naše společná báseň:

Lásko,
vydrž nám doma co nejdéle!
Lásko,
nezlom mi prosím mé křehké srdce!
Lásko,
vydrž s mou rodinou a kamarády co můžeš.
Lásko,
umíš oblbovat lidi.
Lásko,
dokážeš zlepšit život.
Lásko,
každý by tě poznat měl, bez tebe nám není hej.
Lásko,
snaž se, ať je tě na světě tolik, aby tě každý poznal.
Lásko,
buď silná a nebojácná, nevzdávej se!
Lásko,
co jsi vlastně zač?
Lásko,
přijď.

...následně v CKP s dospělými, jejichž aktivitu můžete sledovat krok za krokem a případně ji s kýmkoli zopakovat.

Čtenářská lekce – CKP Kolín, 3. setkání, 22. 5. 2017

Text z knihy: NOVÁKOVÁ, Jitka. *Touhy z balkónu*. Kolín: Jitka Nováková, 2015. ISBN 978-80-260-5684-3.

Cíl čtenářské lekce: práce s poezií - záměr autora a čtenářská odezva

Láska

(1. část)

Někdo v lásku věří,
Druhý slovy ji měří.
Třetí pro lásku by zabíjel.
Čtvrtý láskou by se opíjel.

(2. část)

Lásko,
Jsi nebezpečný cit.
Lásko,
Každý chce tě mít.
Lásko,
Máš sílu radosti i bolu.
Lásko,
Ochraňuj ty, již touží být spolu.

Průběh čtenářské lekce:

- 1/ Každý účastník klubu obdržel nakopírovanou 1. část textu Láska a barevný papír.
- 2/ Seznámil se s textem – vedoucí CKP ukázku přečetla nahlas.
- 3/ Úkol: Zamyslete se nad smyslem veršů, zapište si své myšlenky.

- 4/ Arch papíru si přeložte na polovinu, vlevo nalepte čtyřverší, vpravo zaznamenejte svůj vlastní komentář.
- 5/ Společné sdílení názorů
- 6/ Vedoucí CKP rozdala 2. část básně – vzkazy lásce.
- 7/ Opět došlo k recitaci textu.
- 8/ Úkol: Vyberte si jeden verš, podtrhněte ho a okomentujte. Jak rozumíte zvolenému textu?
- 9/ Text básně se přilepí vlevo, vpravo zaznamenáváme své vlastní postřehy.
- 10/ Společné sdílení
- 11/ Napište svůj osobní vzkaz lásce, nalepte ho na připravený list papíru na tabuli.
- 12/ Vzniká originální nová báseň na téma „ **Láska**“:

Lásko,
vrať se do manželství, kde jsou lidé dlouho spolu.
Lásko,
buď silná a nevzdávej se.
Lásko,
neopouštěj ty, kteří tě nejvíce potřebují.
Lásko,
prosíme o více radosti (i bolesti).
Lásko,
buď v každém domově.
Lásko,
jaká je tvá definice?

Ať se láska utuží a je navždy!

- 13/ Závěrečné sdílení nově vzniklého textu
- 14/ Diskuse k lekci
- 15/ Porovnání s lekcí ČK 2. stupně (žákyně 6. A 7. ročníku)

Šárka Růžková
Manažerka ČK a vedoucí CKP v 5. ZŠ Kolín

...a nakonec si práci se stejnou básní zkusily i malé velké děti z druhé třídy

Čtenářská lekce – 2.B, 23. 5. 2017

Společné čtení básně

Téma „LÁSKA“ bylo pro žáky 2. ročníku poměrně náročné, protože každý z nich je na jiné mentální úrovni. To se také ukázalo při čtení veršů, kdy hodně dětí potřebovalo vysvětlit význam textu. Mnozí z nich byli schopni hovořit „pouze“ o lásce k mamince. Společné diskuse se účastnili všichni, ale více do hloubky bylo schopno téma rozebírat mnohem méně dětí. Poslouchat je bylo úžasné. Před lekcí jsem rozhodně nevěřila, jak takto malé děti jsou schopné smysluplně argumentovat na tak náročné téma. Byl to pro mě zážitek. Děti si lekci moc užily a těší se, jak vymyslí novou báseň, s kterou se pochlubí rodičům.

Eva Nováková
Vedoucí CKP v 5. ZŠ Kolín

Láska

Lásko, mám tě moc rád.

Lásko, umíš ublížit, ale i potěšit.

Lásko, kdo tě nechce tak či tak, musí s tebou v životě počítat.

Lásko, jsi důležitá.

Lásko, jsi příjemná.

Lásko, moc se mi po tobě stýská.

Lásko, jsi hezká.

Lásko, jsi hodná, ale i bolestivá.

Lásko, mám tě moc ráda.

Lásko, chci, aby ti každý důvěřoval.

Lásko, jsi dar mého srdce a mám tě moc ráda.

Lásko, buď upřímná a spravedlivá.

Lásko, nezpůsobuj hodně bolu, ale dávej více radosti.

Lásko, jsi pěkná, ale také nebezpečná.

Lásko, stýská se mi.

A nyní ta výzva:

Záložka plná vyznání:

Jedním z motivačních předmětů pro klubové děti je záložka do knihy. Ideálně by měla být krásná, motivující ke čtení a sjednocující nás, příslušníky čtenářských klubů. Lekce Lásky nám ukázala, nakolik společná tvůrčí činnost může být sjednocující, a také odkryla netušená zákoutí (ne ta temná s pavučinami, ale komnaty plné zlata a drahokamů) v myslích, duších i srdcích našich klubových dětí. Z tohoto dvojitého AHA momentu vznikl nápad vytvořit záložku s vyznáními. Tentokrát nikoli se zvoláními směrem k lásce, ale k fenoménu zvanému kniha.

Knížko, jsi moc tlustá.

Knížko, nezvládnu tě přečíst.

Knížko, máš málo obrázků.

Knížko,....cože? To mluvím ke knížce?!

I tak může nakonec vypadat výsledná báseň. Pokud ale dovedeme děti, ať už skrze rozhovor, zamyšlení, četbu či obdobnou lekci s poezií, k otevření tajných komnat, jejich zvolání budou moudrá, upřímná a plná emocí (i když budou znít stejně, jako ta výše). Budou příběhem čtenářů.

Zkuste si v podzimních dnech udělat čas a náladu na klub, kde bude vztah dětí ke knihám krystalizovat do zvolání – vyznání: Knížko,.....! Jak to provedete, je zcela na vás. O příklady dobré praxe se rádi podělíme, pokud dáte vědět, že se vám dařilo. Koncem září by měla vyjít další První strana, ideální prostor k publikování. Třeba někdo na motivy básně Lásky složí báseň Knížka, to by nám dost usnadnilo práci :-).

K Vánocům by pak mohly děti dostat krásnou záložku zaplněnou vyznáními a my budeme doufat, že jejich osobní zvolání bude pro ně samotné motivující a že záložku budou denně při čtení prakticky využívat.

Detektivní pátrání po zatoulaných knihách

Na úvod našeho setkání jsme vyzkoušeli novou aktivitu. Děti měly za úkol vyhledat po celé knihovně knihy, které mají ve svém názvu zadanou indicii. Všichni se rozmístili po knihovně, procházeli regál po regálu. Někdo měl knihu hned, jiný naváděl kamaráda. Někdo měl knihu jednu, někdo víc. Vždy jsme počkali, aby každý měl alespoň tu jednu. Poté jsme se sešli u jednoho stolu a knihy si postupně představili. Některé byly dobře známé. U jiných se děti pokusily odhadnout, o čem by mohly být. Knihu si prolistovaly nebo se podívaly na informace na obalu. Při sdílení pokaždé začínal někdo jiný. Zapojily jsme se i my, dospělé čtenářky. A bylo to velmi příjemné.

Zadané indicie:

Barva – to byl celkem těžký úkol, každý našel pouze jednu knihu; sešly se nám pouze dvě barvy – černá a modrá. (Modrý tygr, Modré Vánoce, Černošské pohádky, Černá loď)

Číslice – to už bylo úkol trochu jednodušší. (např. Pan Tau a 1000 zázraků, Prvních 100, Patnáctiletý kapitán, Spudveč aneb 70 000 světelných let, Bylo nás pět...)

Jméno – to byl úkol nejjednodušší. Každé dítě si přineslo 5 – 7 knih. Je pravda, že někteří na to šli od lesa a měli 3x knihu Harry Potter. (Amélie a tma, Karlík a továrna na čokoládu, Matylda, Příliš mnoho Kateřin...)

Celá věta – tady musely děti trochu přemýšlet, našly však zajímavé tituly. (A co když jsem blázen, Už zase skáču přes kaluže, Když krysák kousne, Běž, chlapče, běž; Aristoteles a Dante odhalují záhady vesmíru, Jak jsem potkal ryby; Haló! Je tu někdo?...)

Aktivita byla zábavná, ale i poučná. Děti se opět prošly po knihovně, musely si ji pozorně prohlédnout, soustředit se na čtení titulů. Bylo vidět, že při posledním hledání už byly zkušenější. Zároveň měly možnost sdílet, jakou knihu si našly a o čem by mohla být. Také musely poslouchat povídání druhých.

Olga Blažková
Manažerka ČK v ZŠ U Soudu, Liberec
Foto—archiv ČK v Meziměstí

Jak vtáhnout do čtenářských klubů také romské děti

Čtenářské kluby jsou projektem velkých ambicí. Chtějí v dnešním rychle se měnícím světě přitáhnout zpět k četbě generaci dětí vyrostlých na nových médiích. Navíc se nejedná o děti jen tak ledajaké, ale právě o ty, které mají ke knihám vzhledem ke svému rodinnému, sociálnímu či kulturnímu pozadí ještě dál než ostatní děti. Jedná se o děti bez otců, z rozváděných manželství, z rodin žijících v nestabilních podmínkách, jejichž rodiče těžko vybředají ze základních existenčních problémů typu kde bydlet a za co jíst. V některých rodinách se můžou k těmto starostem přidružit i další problémy

„Je proto důležité, abychom dětem ukázali také ty vedlejší prostory literatury, ve kterých žijí hrdinové z prostředí podobného tomu jejich.“

jako je pití, gamblerství, domácí násilí nebo drogy. Může se jednat také o děti, jejichž rodiče vyrostli v jiné zemi a za jiných poměrů a svoji současnou kapacitu z velké části věnují tomu vůbec se tady zorientovat, domluvit se a vybudovat si nějakou existenci. Anebo se může jednat o děti romské, jejichž rodiče nemusí mít víc než základní školu a téměř nečtou, anebo naopak i tyto děti můžou být z rodin, kde je už vzdělání jednou z nejdůležitějších hodnot. Nějakou zkušenost s tím, že mnoho lidí je nechce například za sousedy, mají ale patrně společnou.

Jedná se tedy o děti velmi různé. Pravděpo-

dobnost, že zrovna tyto děti se budou hůře soustředit na učení i na zábavu a smysl vzdělání jim bude připadat příliš vzdálený a čtení knížek příliš zdlouhavé a namáhavé, je ale vysoká. Navíc s knižními hrdiny, kteří často pocházejí ze střední třídy, se tyto děti s posunutou startovní čarou nemusí identifikovat tak snadno. Oproti ostatním dětem, které mohou zažívat libé pocity při představě, že to, co se děje hrdinovi, by se za jisté souhry okolností mohlo stát i jim a taky by to tak dobře zvládly, může dětem s těžšími osudy připadat, že svět knížky je krásný, ony by se do něj ale rozhodně nehodily.

Je proto důležité, abychom dětem ukázali také ty vedlejší prostory literatury, ve kterých žijí hrdinové z prostředí podobného tomu jejich a s výzvami, které jsou jim blízké. Pokud v kroužku ve škole děti zažijí, že jim promluvíme z duše a oni tam můžou mluvit z té své, máme šanci strefit i tak vzdálený terč, jakým jsou pro tyto děti knížky. Takový efekt můžou mít např. hrdinové z chudinské čtvrti z *Já to doufejme někdo zmáknou*, hrdinové z menšin (*Katicí, ty to zvládneš, Velmi modré oči, Dcera polární noci*), hrdinové s revoltou proti autoritám (*Pipi dlouhá punčocha*), hrdinové z okraje společnosti (*Dobrodružství Hucleberyho Finna, Nejisté domovy*) anebo hrdinové odjinud (*Persepolis*). Právě k takovým hrdinům děti s těžšími osudy nejspíš přilnou, protože něco z jejich zkušeností, dovedností a moudrosti je možná právě to, co budou dnes potřebovat, až se s námi v klubu za chvíli rozloučí.

Navíc skrze takové knížky můžeme my – dospělí v klubu – těmto dětem ukázat, že i nás tato prostředí zajímají, i když asi ne z uživatelského hlediska, ale protože podobná prostředí máme v sousedství a protože třeba v drsném prostředí sociálně

vyloučeních lokalit některé děti z klubu žijí a my se zajímáme o ně, a to včetně jejich tamějších způsobů (i když mnohé z nich se třeba nehodí do školy) a s jejich kapitálem, který třeba představuje rodina, v níž není nikdo, kdo by, očima střední třídy, něčeho dosáhl. Ale to všechno je svět dítěte a ono odvádí kus velké práce si v tomto světě nacházet své místo.

Samozřejmě, že mnohé z těchto hodnot se nehodí do školy a že jedním z cílů školy je naučit dítě kýžené komunikaci a způsobům, které se od těch z vyloučeních lokalit velmi liší. Můžeme si ale říct, že kluby tuto roli hrát nebudou. Stejně tak, jako jsme si to řekli o doučování češtiny, i když i ta se jinak ve škole učí. Pokud ale chceme, aby se dítě v klubu otevřelo i s tím, jaké je a jak žije mimo školu, potřebuje vědět, že jeho zkušenost uznáváme a že ho s ní respektujeme.

U romských dětí a dětí cizinců z kulturně vzdálenějších zemí přistupují do hry kromě sociálního zázemí také kulturní odlišnosti a možná ještě více - skupinové stereotypy.

Nikdo z nás z nich nemusí být vyjmut. Nejlepší prevence zcizujících dohadů romských dětí ohledně toho, nakolik se k nim chováme špatně anebo naopak dobře na základě toho, že jsou Romové, je vytvořit si s nimi co nejdříve osobní vztah.

Kromě knížek na míru a osobního vztahu je už jen jedna důležitá věc - klima klubu. Je potřeba podporovat zájem dětí o sebe navzájem, nacházet, v čem jsou stejné, a hledat inspirativní momenty v tom, v čem se od sebe liší. Je také třeba být pevní v tom, že v klubu jsou děti samy za sebe, ne jako reprezentanti skupin. Zní to banálně, ale otázku *Jak to, že Romové nebo třeba muslimové něco dělají nebo nedělají?* dostávají Romové nebo třeba muslimové docela často, a i když není třeba myšlena špatně, málokdo na ni rád odpovídá. Je proto praktické nastavit pravidlo, že o svých menšinových identitách mluví každý jenom sám za sebe a je na něm, kdy a jestli začne, i to, jaký význam jim přikládá.

A naposled, co se týče práce na klimatu klubu, je dobré vědomě myslet na to, aby se romské děti (ale stejně tak i děti z jiných menšin) necítily v klubu, v němž se logicky převážně odkazujeme k české kultuře, jako méně vítané, než děti české. V klubové knihovničce už máme i romské knížky a na knížky pro děti z jiných menšin sháníme tipy. (Nevíte o něčem?) Na některé z těchto knížek můžeme postavit jednou za čas nějakou aktivitu, do klubu pozvat romského autora nebo autora z jiné menšiny. Je dobré, když budeme takto neadresně otvírat romská a jiná témata jako inspirativní a hodnotná pro všechny.

„Právě to, aby byly děti v klubu otevřené i se svými „intimnějšími“ identitami, je centrálně důležité, protože pokud nebudou při povídání nad knížkami uvolněné, nutně je to tolik nebude bavit.“

Skrze tato opatření a aktivity vytvoříme bezpečný a přijímající prostor, v němž se romské děti a děti z jiných menšin spíše uvolní a budou samy za sebe.

Moje zkušenost totiž je, že mnoho obzvlášť romských dětí se ve škole hlídá a ze strachu z rozpačitých nebo i opovržlivých reakcí, které by mohly nastat, o sobě nic, co by

mohlo být považováno za „romské“, neříká. Tím se stává, že ale neříká vlastně téměř nic, protože narazit na to „romské“ přitom může hodně brzo. Třeba když vypráví, co se doma jedlo, jaké má postavení mezi sourozenci, jak se u nich mluví, jak nadává, v co se věří. Takové děti je potom těžké něčím zaujmout, samy se neangažují, a pak je logicky ani nic nebaví. Přesvědčit romské dítě, že jsme za to, když se nám otevře, rádi a že jeho postřehy a zkušenosti nás zajímají, vyžaduje nějaký čas a více jeho dobrých zkušeností na tomto poli. Můžeme mu jít naproti, povědět něco o své rodině a zeptat se ho na jeho. Pokud třeba obdivuje svého staršího bratra, i když nám třeba připadá příliš drsný, zajímejme se proč. Když se zmíní o problému doma, dejme najevo pochopení s tím, že to má těžké. A když se nám něco z toho, co ze svého mimoškolního života bude vyprávět, bude i líbit, bude to vůbec nejjednodušší.

Právě to, aby byly děti v klubu otevřené i se svými „intimnějšími“ identitami, je centrálně důležité, protože pokud nebudou při povídání nad knížkami uvolněné, nutně je to tolik nebude bavit. A naopak – pokud se otevrou a zažijí, že je přijímáme i s jejich „mimoškolními“ zkušenostmi, příště přijdou, protože je to do klubu prostě potáhne.

Máša Bořkovcová

Expertka na vzdělávání romských žáků

Foto—archiv ČK a CKP v Chrasti

V klubu, kde se cítíte dobře a v bezpečí, můžete mluvit i o vážných a bolestných věcech, které se vás dotýkají. Příběhy jsou často klíčem k porozumění si navzájem, okolnostem, které ovlivňují naše životy, i sobě samým. I příběh Kryšpína N. se stal takovým klíčem, jak by jistě potvrdili členové rokycanského klubu. K vaší inspiraci jsou zde dvě různé lekce, dva z mnoha způsobů, jak příběh v klubu uvést.

Čtenářská lekce – Útěk Kryšpína N.

Už mě nechte být

Cíl lekce: Představení knihy Ivony Březinové Útěk Kryšpína N. Děti se prostřednictvím čtení s předvídáním seznámí s tématem šikany. Uvědomí si, že hrdinství není v rukou, ale v srdci a hlavě.

Cílová skupina: žáci 3. - 7. tříd ZŠ (dle potřeby lze jednoduše upravit způsob diskuse)

Časová dotace: 60 - 90 minut (doporučuji více času)

Klíčové kompetence: Komunikativní, Občanské, Sociální, K řešení problémů

Vzdělávací oblasti: Člověk a společnost, Člověk a jeho svět

Průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova

Osnova: přivítání - diskuse na téma hrdina a hrdinství - aktivita štronzo - pocity - skupiny - předvídání obsahu příběhu - čtení s předvídáním + diskuse - pojem šikana a její druhy - role osob v rámci šikany - určení hrdiny v příběhu - zamyšlení a diskuse nad tématem

Pomůcky: kniha Útěk Kryšpína N., papíry A4 s textem - ÚTĚK, BROUCI, TICHŮ, STRACH, NÁSILÍ, knihy a encyklopedie s tematikou šikany

BŘEZINOVÁ, Ivona: Útěk Kryšpína N. II. Barbora KYŠKOVÁ, Albatros, 2014. ISBN 978-80-00-03712-7

Už mě nechte být

Ve světě kolem nás se setkáváme s mnoha lidmi. Mohou různě vypadat i se různě chovat. Možná bychom některé z nich mohli označit jako hrdiny.

Kdo je podle vás hrdina a co je označováno za hrdinství?

Já bych vám dnes chtěla přiblížit příběh o dětech, které jsou asi tak staré jako jste vy. Hlavní postavou je kluk Kryšpín. Všichni zažívají různé situace a mají přitom různé pocity. My bychom si to mohli zkusit představit.

ŠTRONZO děti se pomalu pohybují v prostoru, na slovo štronzo + přidání pojmenování nějakého pocitu → děti se zastaví a znázorní sochu představující daný pocit - využívají výrazu obličeje i gesta

pocity: radost, bolest, legrace, smutek, zoufalství, potřebujete pomoci, nenávisť, zamilovanost, hněv, vztek

Zkuste sledovat příběh a nezapomenout na tyto pocity. Možná se s nimi ještě setkáme. Také jsme mluvili o hrdinech. Třeba nějakého objevíte v příběhu.

Chci vám přiblížit Kryšpínův příběh. Ale teď bych chtěla, abyste trochu zapojili fantazii a zkusili pomocí následujících slov vymyslet, o čem by příběh mohl být. Nejedná se o slohové cvičení. Stačí pár vět. V příběhu se objeví slova - útěk, brouci, ticho, strach, násilí. Děti pracují ve skupinách - vymýšlí příběh - o čem kniha může být (pokud je dost času - píšou na papír, pokud není čas - pouze si to říkáme, nemusí být ve skupinách).

Prozradím vám, že příběh se odehrává ve škole v přírodě: ***Už jste také někdy byli ve škole v přírodě? (Jaké to bylo? Líbilo se vám tam? Proč? Bylo něco, co se vám nelíbilo? Proč?)***

Téměř všechny předčítané ukázky mohou být podle potřeby proškrtány.

Četba - úvod- útěk lesem - str. 9 - Větve ho chytají ...prodírat až do konce života.

Co jsme se dozvěděli o Kryšpínovi - kde a kdy se nachází? (Chodí se běžně ve škole v přírodě v noci venku? Jak se tam asi dostal? Nebáli byste se v nočním lese?)

Jak rozumíte větě: „Stačí odvrátit hlavu a svět slov se vypne.“? (děti říkají návrhy - pravdu se dozvíme později)

Co se asi dělo dál, když zjistili, že Kryšpín chybí?

Kryšpína samozřejmě hledali. Když ho nemohli najít, zavolali policii. Proč?

Policisté potřebovali informace, proto prováděli výslechy dospělých i dětí.

Četba - výslechy

a) vychovatelka - str. 32 Prý mu říkali Špíno ... usměje se vychovatelka.

b) spolužák - str. 21 Ty jsi Standa? ... Kluk jen pokrčí rameny.

c) další spolužák - str. 31 Proč sportuješ? ... dopoví za něj Bárta ostře.

Co jsme se dozvěděli nového? Změnilo se něco ve vašem pohledu na to, proč Kryšpín utekl? Byl jeho útěk dobrým řešením? Proč? Co byste Kryšpínovi poradili?

Kryšpín už je v lese dlouho, potřebuje si odpočinout a hlavou se mu honí vzpomínky.

Četba - bazén - odehrává se ještě před školou v přírodě - str. 67 Hele, Špína jde! ... vynadat brouky.

Co to asi bylo za brouky? Proč je měl u sebe? Proč by vadilo, že se namočí? Dočíst ... teda sluchadla!

O co se tedy jedná? Bylo by namočení naslouchátek velkým problémem? Proč?

Dočíst ... Na tři ho pustíme.

Potvrdili jsme si něco z toho, co jsme se domnívali? Jak asi bylo Kryšpínovi? Proč se kluci nebáli naslouchátka zničit?

Kryšpín vzpomíná dál.

Četba - šikana ve škole v přírodě - str. 39 Tak se ukaž ... Nic jsem vám neudělal.

Co si myslíte o tom, co jste právě slyšeli? Je to běžné chování mezi spolužáky?

Kryšpín už je dlouho pryč a děti přemýšlejí o tom, co se stalo.

Četba a) kluci spolužáci - str. 49 - 50 Kluci, spíte? ... nepřemýšlejte a kušujte!

Proč se některý z kluků bojí? Proč se Marián nebojí? Co mu mohli kluci vzít?

b) spolužačka Ulrika - str. 38 Co mi chceš povědět? se to nikdo nedozví.

Bylo důležité, co řekla Ulrika vychovatelce? Proč? Šlo o žalování? (hodně zdůraznit, proč ne) Co si myslíte o Ulrice?

Příběh samozřejmě pokračuje dál a já mám pro vás poslední ukázkou.

Četba - policie - nález brouků - str. 51 a 54 Co tam děláš? ... a celý se rozklepe.

Mění nová informace - nález brouků - nějak situaci v pátrání po Kryšpínovi? Jak?

Jste zvědaví, jak příběh o Kryšpínovi dopadne? Pak si budete muset knihu dočíst sami.

Mohli byste shrnout, co se v příběhu dělo? Bylo všechno v pořádku? Byl Kryšpín spokojený? Stává se něco takového jen v příběhu v knížce, nebo se to stává i ve skutečnosti? Jak se tomu, jak se spolužáci ke Kryšpínovi chovali, říká? (Šikana) Co je to tedy šikana?

ŠIKANA = ubližování někomu, kdo se nemůže nebo nedovede bránit. Většinou jde o opakované jednání, ale v některých velmi vážných případech může jít i o jednorázové jednání s hrozbou opakování.

V příběhu byly různé příklady šikany.

Co všechno bychom ještě mohli označit za šikanu - uveďte příklady.

Když dochází k šikaně, nějakým způsobem se jí může účastnit několik skupin lidí. Podle toho, jak se chovají, bychom je mohli rozdělit na: **agresor, oběť, svědek** - objevili se i v našem příběhu.

Kdo byl podle vás: agresor - ten, kdo ubližuje = kluci, kteří trápili Kryšpína

oběť - ten, komu ubližují = Kryšpín, svým způsobem i Ulrika - vyhrožovali jí

svědek - ten, kdo tam je a vidí, co se děje - Ulrika, spolužáci ze třídy,

Říkáme si, jak se mohou jednotlivé postavy cítit a chovat. Čímž se vracíme k aktivitě štronzo.

Proč to někdo dělá? - byl sám šikanovaný, - agresivní rváč - pochází z takového prostředí - vyhledává si slabší oběti, - potěšení - rád ubližuje, - předvádí se, chce být obdivován, - má nedostatek sebevědomí, - ukazuje svou moc, - chce věci druhých

V našem případě došlo k šikaně mezi dětmi.

Dochází tedy k šikaně jen u dětí? (dospělý x dítě, dítě x dospělý, dospělý x dospělý - říkáme si příklady)

Šikana se tedy může objevit kdekoli a šikanován může být kdokoli.

V úvodu setkání jsme mluvili o hrdinech a hrdinství. **Našli jste v Kryšpínově příběhu nějakého hrdinu?** (Ulrika - diskuse proč)

Můžeme my sami nějak ovlivnit situaci okolo šikany?

- mluvit o šikaně, nemlčet o svém problému

- svěřit se někomu - kamarádům, rodičům, učitelům, zavolat na linku bezpečí

- nebýt lhostejní - jednat, i když nejde o váš problém

- podpořit šikanovaného, promluvit s ním, i když nechce pomoci, tak informovat někoho z dospělých

- uvědomit si, že v řadě případů může šikana naplňovat skutkovou podstatu trestných činů (např. omezování osobní svobody, vydírání, loupež, ublížení na zdraví, poškozování cizí věci, rasově motivované skutky, znásilnění, pohlavní zneužívání) a že agresori budou potrestáni (říkáme si možnosti - rozlišení podle věku agresora, řešení v rámci školy, sociální pracovníci, soud pro mladistvé, ...)

Ukázka knih s tematikou šikany

(můžete dětem nabídnout, pokud je téma zaujalo):

Bauer, Michael Gepard: Neříkejte mi Izmael

Brat, Roman: Můj anděl se umí prát

Buton, Bonnie: Holky proti holkám

Černá, Alena: Kyberšikana

Ellis, Ann Dee: Tohle jsem udělal

Fišarová, Michaela: Nikolina cesta

Gale, Eric Kahn: Deník třídního otloukánka aneb Jak jsem zvítězil nad šikanou

Goldman, Jane: Jak si nenechat ublížit

Horelová, Eliška: Fretka

Kampwerth, Karin: Jak přežít školní léta

Mayrock, Aija: Jak přežít šikanování

Nachtmanová, Petra: Okno plné strachu

Tolle, Eckhart: Miltonovo tajemství

Zöller, Elisabeth: Jednu jí vrazím!

Některé důležité kontakty (je dobré rozdat dětem vytištěné):

Linka bezpečí tel.: 116 111 - bezplatné volání pro děti a mládež do 26 let e-mail: přímo z webových stránek www.linkabezpeci.cz

Modrá linka - linka důvěry nejen pro děti a mládež tel.: 549 241 010 nebo 608 902 41 - za cenu běžného hovoru e-mail: help@modralinka.cz

www.modralinka.cz

Spondea - krizové centrum pro děti, dospívající a rodinu tel.: 541 235 511 nebo 608 118 088 e-mail: krizovapomoc@spondea.cz www.spondea.cz

www.sikana.org

www.minimalizacesikany.cz

www.saferinternet.cz

Lekci Jany Hrbkové upravila a sepsala:

Jana Frühaufová
Manažerka ČK v Rokycanech

Ze záznamu regionální koordinátorky Jany Pluhařové k proběhlé lekci:

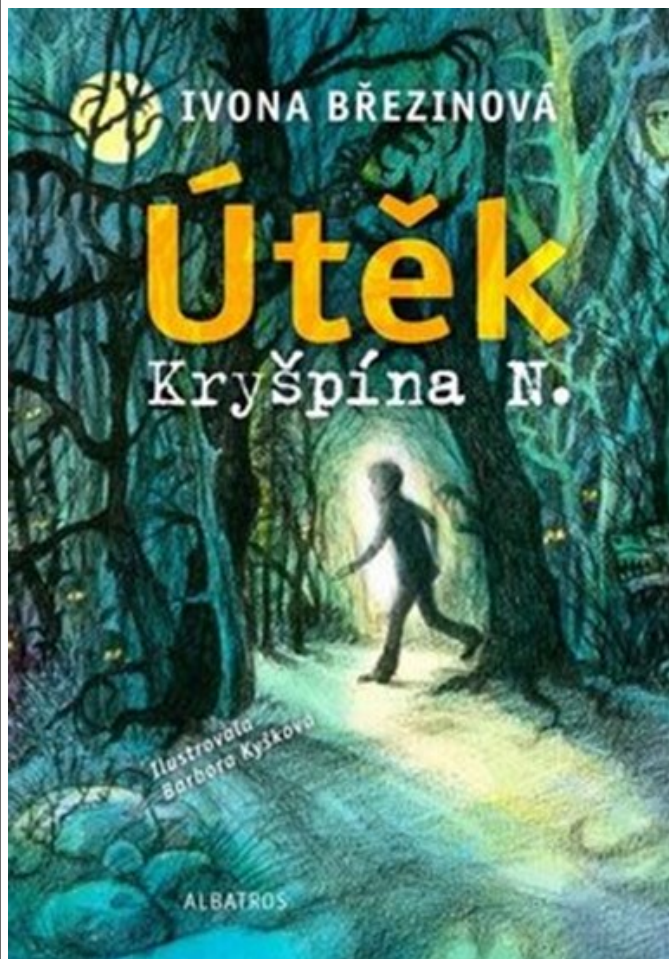
Reflexí klubové činnosti se neslo přemýšlení o problému, který se v dětech otevřel, zejména o síle prožitků, které s sebou lekce nesla.

Pozitivně byla vnímaná kompozice lekce. Jana doplnila lekci o záměr, uvědomění si slova hrdina.

Patrně vzhledem k emoční síle lekce se i naše reflexe dotýkala outsiderů, kteří v klubu nalézají zcela jinou pozici.

Ze záznamu speciální pedagožky Lucie Hlávkové:

Téma knížky dnes bylo natolik aktuální, že se v průběhu veškeré klubové práce děti neustále vracely k reálné situaci ve své třídě a ke konkrétnímu spolužákovi, který zažívá podobné nepříjemné situace jako hlavní hrdina. Hodně se pracovalo s názorem, vysvětlovaly se pojmy. Děti měly velký prostor vyjádřit své pocity.

Čtenářská lekce

Ivona Březinová: Útěk Kryšpína N.

BŘEZINOVÁ, Ivona. *Útěk Kryšpína N.* Ilustroval Barbora KYŠKOVÁ. V Praze: Albatros, 2014. ISBN 978-80-00-03712-7.

Kniha se odehrává v několika časových rovinách. Během útěku hlavního hrdiny autorka a také detektiv odhalují příběh pokročilé šikany ve třídě.

Cíl lekce:

S úryvky z knihy i s celou knihou lze pracovat v rámci prevence šikany, ale také v případě, že jste již zaznamenali varovné signály nebo dokonce řešíte závažný případ šikany.

POSTUP LEKCE

Před četbou:

Rozdělte skupinu na dvě poloviny. Budou se zabývat situací ublížení z jiného úhlu pohledu.

Zaznamenají písemně formou volného psaní svou vlastní vzpomínku, popřípadě si ji jen sami pro sebe vybaví. (Metoda Volné psaní je popsána ve „Vzhůru na palubu“ na straně 16.)

Zadání:

- a) Vybavte si situaci, kdy jste se necítili dobře, protože vám někdo (ze třídy) ublížil.
b) Vybavte si situaci, kdy jste se necítili dobře, protože jste někomu (ze třídy) ublížili.
Žáci ať se po 3-4 minutách psaní či 2 minutách přemýšlení sejdou v různorodých dvojicích, chvíli si o pocitech ubližujícího a ubližovaného povídají (případně si přečtou svá volná psaní).

Dobrovolníci sdílejí postřehy či volná psaní v celé skupině. Dospělí i spolužáci byste se měli zdržet případných komentářů.

Poznámka: Sdílení je možné jen v případě, že je ve skupině bezpečné prostředí, (při prevenci šikany).

Pokud není ve skupině dobrá atmosféra, každý ať se nad otázkami zamyslí jen sám pro sebe.

Četba úryvku:

„Blbí kluci!“ sykne vztekle, když si vzpomene, jak mu švihadlem svázali nohy a chtěli, aby předvedl, jak se ze sevření sám dostane.

„Tak se ukaž, kouzelníku!“ povykoval Srpen.

„Prý slyšíš, i jak roste tráva,“ syknul mu zblízka do obličeje Marián. „To je teda věc!“ hvízdal jakoby v obdivu. „Třeba teď uslyšíš, jak se trhá tenhle tenkej gymnastickej provázek. Co myslíš, Špindíro? Zvládneš to?“

„Vsadím se, že takovej zvuk jsi ještě v životě neslyšel,“ pochechtával se Denis. „Měl bys být vděčnej, že ti připravujeme tak nevšední zážitky.“

„Che! Nevšední zážitky!“ vyprskl Srpen smíchy. „Kam na tyhle hlody chodíš, vole?“

„Pst! Vychna! Hod’te mu přes nohy deku,“ přikázal Marián. „A ty ani muk, Špíno, jinak...“ zvedl výhrůžně pěst.

Vychovatelka nakoukla do pokoje a zběžně přelétla očima chlapeckou skupinku.

„Všechno v pořádku, pánové?“

„Jasně, paní vychovatelko,“ zazubil se Srpen.

„Dobře. Za půl hodiny je večere, tak ať pro vás nemusím chodit.“

„Slyšels, Špíno?“ odhodil Marián z Kryšpína deku. „Máš na to půl hod’ky. Pak chcípneš... Hlady!“ dodal s řehotem a ostatní se bujaře přidali. „Tak sebou hni! Dělej!“

Nejdřív se zařekl, že prostě bude jen sedět. Ani ho nehne, aby se hnul. Jenže jeho nečinnost kluky provokovala.

„Tak ono se mu nechce, Špindírovi,“ ušklíbl se Marián a vší silou dupl svázanému na nohu.

„Nechte toho, kluci,“ ozval se Kryšpín s potlačeným vzlyknutím. „Nic jsem vám neudělal.“

„No právě,“ namítl Marián nasupeně. „Zatím jsi nic neudělal. A my chceme představení. Ukaž, jak se velký mág dostává z pout!“

„Slyšels pána?“ naklonil se nad něj Srpen. „Tak mluv. Slyšels?“

„Jo.“

„Říká se ano, pane. Řekni to!“

„Ano... ppane,“ zašeptal Kryšpín a přemýšlel, kolik času ještě zbývá do večere, která ho vysvobodí.

„Nerozuměl jsem ti. Znovu! A nahlas!!“

In: Ivona Březinová: Útěk Kryšpína N. (str. 39 – 44). Vydal Albatros, 2014

Zadání po četbě této části:

- Kolik chlapců vystupuje v úryvku?
- Sepište anonymně na lístky otázky, které směřují ke knize a jejím hrdinům nebo otázky, které vás napadají vzhledem k tématu.

Doporučení: Lístky sesbírejte do krabice (sáčku, klobouku) a pak je sepište na flipchart (na tabuli). I vy můžete do klobouku hodit své otázky. Např.:

- Co byste udělali, kdybyste byli účastníky této situace v roli diváka?
- Co byste udělali, kdybyste byli v roli Kryšpína?

Na některé otázky budete znát odpovědi rovnou, na některé otázky odpovědi hledejte s celou skupinou, diskutujte o nich.

Pokračujte v četbě další části (hovoří detektiv):

„Milá paní, Kryšpín tu byl úplně sám. Chápete? To-tál-ně sám, jak by to trefně formuloval jeden z těch kluků, co jsem s nimi dneska v noci mluvil. Asi dospěl k rozhodnutí, že je vlastně fuk, jestli bude sám tady, v rekreační chatě plný spolužáků, nebo sám venku v lese. Prostě mu to asi vyšlo nastejno. Možná ten les bodoval o trochu víc. A ačkoliv se to na první pohled zdá nepochopitelné, možná se v něm dokonce cítí bezpečněji. A proto teď není tady, ale venku.“

Otázky po četbě:

Jaké řešení zvolil Kryšpín?

Připadá ti útěk jako vhodné řešení?

Diskuse – proč ano – proč ne:

1. Nejprve si každý napíše důvody pro útěk a proti útěku.
2. Sdílení důvodů ve dvojicích.
3. Diskuse ve čtveřicích s výměnou rolí – nejprve jedna dvojice obhájí útěk, druhá říká důvody proti, za pár minut obhájí dvojice opačné stanovisko.
4. Názorová osa – každý ať se postaví na místo, které vyjadřuje jeho vlastní názor – vyslechneme názory všech.

Závěr:

Pokud to považujete za vhodné, hovořte s dětmi o tom, co bylo dnes pro ně důležité a co si z dnešního klubového setkání pro sebe berou.

Má někdo zájem půjčit si knihu?

Nina Rutová
Regionální koordinátorka pro Kralupy nad Vltavou, Zlonice, Dubí, Litvínov a Teplice

Co vidím večer, když se po neúprosném maratonu mezi domovem, školkou, prací (cukrárnou), školkou a zájmovou činností vracím domů? Zastavím se v koupelně a očima hledám, zda na zešířeném čele postele leží můj kousek soukromí s nádechem dobrodružství, který mne každý večer jemným hláskem zve k nahlédnutí. Který mi podává opatrně ruku a čeká, zda gesto nabídky krásné procházky plné napětí, pochopení a snění přijmu. A já přijímám často, jen se mi někdy k mojí knize přidá ještě jiná, možná poutavější kniha, ale především naplněná větším citovým nábojem. Každý večer nebo každý druhý večer беру do ruky a listuji knihou provoněnou vzpomínkami na dětství, kdy já a mí dva bratři ležíme na palandě ve třípokojovém panelákovém bytě, ještě se trochu pošťuchujeme, ale očekávající vyprávěný a chvílemi čtený příběh, jemuž život a reálné parametry vtiskává naše maminka. Se stejnou energií se já snažím tentýž příběh, někdy ovšem v novějším vydání, přiblížit své pětileté dceři. Leží vedle mne a opírá svou unavenou hlavičku o mé rameno a napjatě vybírá, kterou kapitolu dnes budeme číst. Vybírá pečlivě, nejen podle ilustrace, ale i názvu a délky příběhu. Čím delší, tím větší nadšení u ní potenciální společné čtení vzbuzuje. I když je mnohdy příliš pozdě pro takovou malou holčičku, aby ještě nespala, pouštím se do předčítání vybrané části knihy. Mám za sebou prvních několik řádek a snažím se i změnou intonace udržet dceřinu pozornost, aby neusnula ihned po začátku děje. Usíná, a trochu legrační je, že já, přestože jsem ještě stále v běžném pracovním oblečení, usínám několik málo minut po ní. Zdají se nám krásné sny, ve kterých figurují hlavní postavy čtené pohádky. Zhruba po hodině tvrdého spánku se probouzím a zjišťuji, že na sobě nemám noční úbor. Měním situaci na vstřícnější k odpočinku a po převléknutí uléhám opět do postele. Nemohu „zabrat“, a tak se dotknu povědomé látkové obálky SVĚ knihy (Madeleine Albrightová, Pražská zima). Čeká na svou příležitost, a ta právě přišla. Nořím se do prvních stránek a nenechám se vyrušit ani bouřkou, která řádí za okny. Tak ať si. Za další hodinu už neudržím oční víčka v pozici nutné pro čtení, zavírám knihu a jdu spát. Loučím se s hlavními postavami, ale jen na chvíli. Zítra si s nimi domluvím schůzku o něco dříve. Dcerka si totiž bere svůj batůžek s oblečením, hračkami a oblíbenou knihou k babičce. Není ten život krásný??

Milý čtenáři, milá čtenářko,

*krásné léto plné
dobrých knih
přejí
Čtenářské kluby
Nové školy,
o. p. s.*

Autorka ilustrace—Magdalena Rutová

Další — v pořadí již třetí - číslo oběžníku První strana vyjde na přelomu září a října 2017 a bude věnováno procesu čtení.